

Adviezen OCTAS over toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel

Eind 2022 is de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) ingesteld om te adviseren over een toekomstbestendig stelsel dat uitvoerbaar, uitlegbaar en betaalbaar is. Op 29 februari 2024 heeft de commissie drie oplossingsrichtingen gepresenteerd. In dit artikel geven Jeroen Leenstra namens het NVvA-bestuur en Marjol Nikkels (CS Opleidingen) hun reactie.

TEKST | Willemiek de Hoop en Marjol Nikkels

Ons huidige arbeidsongeschiktheidsstelsel piept en kraakt. Er is sprake van een alsmaar stijgende WIA-instroom, het UWV kampt met grote achterstanden bij de WIA-beoordeling, het stelsel werkt niet activerend genoeg en bovendien zit er een aantal 'hardheden' in de wet. De commissie OCTAS ziet de complexiteit van het stelsel als meest urgente probleem. De verfijnde systematiek van beoordelen, berekenen en verrekenen en de samenloop van op zich al ingewikkelde regelingen is een doolhof geworden. Werkhervatting wordt belemmerd omdat uitkeringsge-rechtigden de gevolgen voor hun inkomen en toeslagen niet overzien. Er is angst om bij een herbeoordeling de uitkering te verliezen. Vereenvoudiging is daarom een 'must'.

Preventie

In alle drie de oplossingen stelt OCTAS voor om te investeren in preventie en vroegtijdige voorlichting over de huidige en toekomstige financiële consequenties van het ziek zijn. Ook adviseert de commissie om professionals ruimte te geven om

indien noodzakelijk te mogen afwijken van de regels.

Verder adviseert OCTAS in alle drie de oplossingsrichtingen om de loondoorbetaling op 104 weken te houden. Dit stimuleert werkgevers zich in te zetten om mensen weer aan het werk te krijgen. Wel is een verkorte wachttijd mogelijk bij zeer ernstige en uitzichtloze situaties. Ook het hybride stelsel blijft bestaan met keuze voor werkgevers om eigenrisicodrager te worden voor zowel de Ziektewet als de nieuwe WIA.

1. Huidig stelsel BETER

De eerste variant is 'huidig stelsel BETER' met aanbevelingen voor het verminderen van de WIA-hardheden. Momenteel voldoet Nederland niet aan de internationale richtlijnen wanneer er sprake is van een beroepsziekte of arbeidsongeval. De uitkering uit een WGA-vervolguitkering is dan te laag en ook is de ondergrens voor toegang tot de uitkering van 35% te hoog. Gezien de grote achterstanden bij het UWV voor de sociaal-medische beoordelingen wil OCTAS de tijdro-

vende duurzaamheidstoets laten vervallen en dus ook de regeling IVA.

Bedrijfsarts wordt leidend

Het UWV moet bij de toetsing van het re-integratieverslag uitgaan van vertrouwen in het werk van de bedrijfsarts. De verzekeringsarts hoeft niet meer het werk van de bedrijfsarts te controleren. Iedereen moet wel 'dezelfde taal gaan spreken'. Daarvoor dient de IZP / FML vervangen te worden door de BAR (Beschrijving van Arbeidsbelastbaarheid en Re-integratie).

Uitbreiding van no-risk-polis

De no-riskpolis gaat ook gelden voor langdurig zieke werknemers die re-integreren via het tweede spoor tijdens de eerste twee ziektejaren. Zo lopen nieuwe werkgevers geen risico bij eventueel nieuwe uitval en kunnen werknemers al tijdens de wachttijd re-integreren. Is er geen loonverlies dan hoeven ze ook niet op te gaan voor de WIA-beoordeling.

Willemiek de Hoop is bestuurslid van de NVvA

Marjol Nikkels-Agema is vaktechnisch directeur bij CS Opleidingen BV

De rol van arbeidsdeskundigen wordt extra benadrukt

Eén uitkering in de WIA

Na de WIA-loongerelateerde fase gaat er één uitkeringsregime gelden vanaf 25% arbeidsongeschiktheid. Lagere inkomens komen dus sneller in de WIA omdat de ondergrens daalt van 35% naar 25%. Bij volledige arbeidsongeschiktheid is het uitkeringspercentage 70%. De nieuwe WIA-uitkering is na afloop van de loongerelateerde uitkering gekoppeld aan de mate van arbeidsongeschiktheid zoals in het verleden ook voor de WAO van toepassing was. Er geldt dus geen eis meer van voldoende werken zoals nu het geval is.

Hybride stelsel blijft

Het hybride stelsel blijft bestaan met keuze voor werkgevers om eigenrisicodragers te worden voor zowel de Ziektewet als de nieuwe WIA. De duur van de eigenrisicodragersperiode wordt wel korter dan de huidige 10 jaar. Bij dit stelsel BETER is er geen financieringsverschil meer tussen de regeling IVA en WGA. De verwachting is dat het UWV veel minder herbeoordelingen hoeft uit te voeren die nu alleen vanwege financiële

voordelen worden ingezet om personen van de WGA naar de IVA te krijgen.

Meer ruimte voor de arbeidsdeskundige

Het Claim Beoordelings- en Borgingssysteem (CBBS) blijft bestaan voor de beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid en de daarbij behorende verdien capaciteit. Wel krijgt de arbeidsdeskundige van het UWV meer ruimte om te zoeken naar geschikte passende functies die beter

aansluiten bij de situatie van de arbeidsbeperkte.

Maatmanloon gemaximeerd

Voor personen met hoge inkomens wordt het maatmanloon bij de beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid gemaximeerd op het maximum dagloon. Daardoor is het inkomensverlies minder groot en zijn mensen minder snel volledig arbeidsongeschikt.

Uniformering daglonen

Het WIA-dagloon wordt gelijk getrokken met het Ziektewet-dagloon. Gevolg is dat mensen met een flexibel contract minder 'gekort' worden wanneer ze in de referentieperiode een periode zonder loon zaten, omdat de loonloze tijdvakken niet meer meetellen.

Sneller ingrijpen in Ziektewet

De flexwerkers stromen te veel de WIA in. Ziektewetgerechtigden moeten intensiever naar werk begeleid worden. OCTAS roept het UWV ook op om de Eerstejaars Ziektewetbeoordelingen weer uit te voeren.

2. 'Werk staat voorop'

De variant 'Werk staat voorop' combineert

